

ОРДЕН

орган релігійно
філософської
думки

42(5)

УКРАЇНСЬКИЙ
№.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

Січень

1946

ІСТОРИКАМ

Історія це фундамент духового - отже абсолютного - існування народу.

Це скарбниця його досвіду і його знання. Це його пам'ять.

Основа його свідомости. Чим глибше сягають коріння нашого історичного самопізнання, тим буйніше і міцніше росте священний дуб Мислі Народу.

Чим глибше в могилу вростає Дух Народу, тим вище підноситься він над землею і тим даліше глядить він у майбутнє.

Ви оживлюєте каміння і приневолюєте мертві предмети говорити до нас людською мовою.

Докопуючись до праджерел історії народу, Ви розкриваєте праджерела його духовости і сили.

Це Ви оживлюєте з могил героїв нашого минулого і вони воскресають, щоб вічно жити в наших душах.

Це Ви творите найміцніший і найбільш плодovitий ґрунт для росту духа народу.

Це Ваші праці дозволять народові усвідомити собі теж коріння його нещастя; відв'язатися від безвладу злої традиції.

і заблуду. Тоді дух народу зможе скинути з себе важкий карма-
фізичного безвладу вини історії і піднятися високо в безмежні
простори волі і духа.

Це з матерії Ваших праць твориться свідомість розвесої
тягlosti і єдності розвитку Духа Народу крізь тисячоліття.

Перед очима народу і цілого світу Ви відтворюєте в цілому
блеску славу святого Київа, розгортаєте всю велич ранньої на-
шої історії і нашої мислі на Сході Європи.

Це Ви оживляете Сонце Слави України.

Творчий вклад Вашої праці і Ваших ідей в державотворчю
працю в найглибшому зміслі.

Відродження і життя народу без вкладу Ваших цінних здобутків,
без інтензивної праці історичної думки і історичної свідомости
було би неможливим зокрема в сьогоднішній день, коли нарід мо-
гутим поривом духа, волі і чину закладає основи нової Україн-
ської Держави.

Вітаємо Вас як лицарів знання,

як лицарів державної мислі,

і як лицарів ідей.

Вітаємо Вас нашим державним привітом:

"Хай переможе Дух Володимира"

25. січня 1946 року.

Володимир

В О Л О Д И М И Р

І Н Д Р А Т У Р О Д У Ж И Й

/ Р и г в е д а X. 180. /

Зборов ти вражу тьму, многсолавлений

Бладика вед, пак янососяйних гонів,

Буйміць твоя гайдужча у воєлєнній,

Блага несеш у осидлїнїй долєкї.

Як туродужий звїр їзрїнув ти з гїр

Крїзь протїр. Твїй геруноострїльний, палкий,

Вїгостри, Індра, на бїй громотєхїр,

Знищ ворсїв твоїх і наших, розбїй!

Воєвлаца й лицарька мїць, соь твоя оуть.

Волю твою тверду, буйтуре, оправуй,

Крїзь вражих рао злєбєють пробїй нам путь,

Богаз створи прєсторїв вїлєнїй буй!

Г. С К О В О Р О Д А

П Е Р Е М О Ж Е Ц Ь З М І Я

А Р О З Т О П Ч Е З М І Ї В І Г О Л О В У
О П О Ч И В А Ю Ч И Й У С О Н Ц І - В И Б Р А -
Н И Й С И М В О Л С И М В О Л І В . . .

І Т А К З М І Й О С Т А Н Е Т Ь С Я Т І Л Ї -
К И П І Д Н І Ж Ж ' Я М П Е Р Е Б У В А Ю Ч О Г О
В С О Н Ц І .

/ Твори - Видання Бонч-Бруевича
ст. 386. /

Г. С К О В О Р О Д А

Д У Х О В И Й Ч О Л О В І К

Духовий Чоловік є свободний. В висоту, в ширину літає безнастанно. Не передкошакти йому ні гори, ні ріки, ні моря, ні пустині. Він бачить віддалене, прозирає утаєне, заглядає в минуле, проникає в майбутнє, ходить по поверхні океану: входить замкненими дверима. Очі його голубині, орлині крила, оленева зручність, левина підвага, горлична вірність, бузькова благодарність, баранкова незлобність, бистрість соколина, журавлина бодрість. Тіло його адамант, омаратд, сафір, яспію, тарсію, криштал і анфрако. Над головою його літає сімка Божих птиць: дух краси, дух віри, дух надії, дух милосердя, дух ради, дух прозоріння, дух чистосердя.

Голос його це голос грому. Наглий як блиска-
виця, як шумлячий дух бурі.

М. ОРЕСТ

ВЛАДАР

З серця, людино, свого, з глибин його щонайглибших
Владаря світлого клич! В оя^ві слав, молодий,
Зло з престолу він скине, покаже тобі, о людино,
Сонячне небо - і мир з ним процвіте на землі.

МІРА ПОТУГИ

Владар сердечних глибин, що потуга його є безмірна,
В міру бажання твого владу покаже свою:
Гори бажання, підмарні гори плекай, о людино
Скільки признаєш його, стільки ж і сили він дає.

Д У Х Н А Р О Д У

Сковорода і Шевченко — два чергові втілення духа українського народу. В їх житті, в їх долі, в їх світовідчуванні, в їх творчості і в їх борні існує не тільки схожість, але тотожність духового підмету.

Що це є Дух Народу ?

З усіх прагнень, з усіх вчинків, з усіх героїств, з усіх досягнень духа, з усієї доброї і злої долі, з усіх найвищих думок, з усіх найчистіших намірів повстають кристали Духа Народу. Він їх вершок і їх призначення. Доля народу нерозривно з ним зв'язана. Він є втіленням долі народу. Рішає про неї і творить її на ціді отоліття. Він сягає так далеко і так глибоко, як далеко і як глибоко сягає сила морального призначення народу.

В його втіленні багаторазовно проявиться Вічний Дух Народу, утаєна можливість його досягнень, горішня межа його призначення у космічному розвитку.

Його борня є борнею народу. Його шукання — шуканням народу. Його помилка, його гріх, його заблуд чи злочин — ність є помилкою, заблудом чи злочинністю цілого наро-

ду.

Його свідомість обіймає дослівно свідомість цілого народу.

Його круг ідей є верижком ідейности народу.

Його святість має силу освячувати цілий нарід, оскільки він чуттєво зв'язаний із своїм духовим вождем.

У своїх втіленнях буває він провідником чи вождем народу, буває його вісником, його пророком, його учителем, а часом його вождем і вісником водночас.

Коли нарід відчуває нерозривний зв'язок своєї долі із його долею, коли його слухає і йде за ним, тоді він росте і розвивається.

Але буває, що нарід не слухає своїх пророків. Бувають теж пророки не свого народу не у своїм народі. Це найтрагічніші а часом найбільш величаві випадки в історії людства.

Нарід, що не слухає свого пророка іде по лінії загибелі.

Справді Шевченко обіймав своїм духом усе життя й відчуження народу. Дослівно не було такого болю й такого пориву, що його не знавби Шевченко. Основна сила його творчости це похитливе переживання святости.^X

^X Порівняй: "Почування святости" - Орден, ч. 2.

В Шевченка пробуджується воля здійснювання святої борги у пеклізовнішоговіта. Він хоче виїднті з жнх народу оукровату кров і калнті тудн чнстої, святої. Він хоче, щоб його нарід став народом святнх лнцарів. Він вірнть Жнвому Духовн Правдн і Волн.

Овою духову і ідейну поставу осягне він легко, майже без ннякого зуснлля і без ннякого хнтання. Тнтаннчна онла його морального пр нзначення була немов-бн згорн йому дана, згорн у ньому заложена. Він - без ннякого морального перевороту чн перероджування, - без тнн хнтання - буднться до ового нестрманого походу на моральнн і духовн верховнн "Кавказу". Його велнч така проста і природна, що багато дослідннків не помітнло пророчнх висот його творчостн.

Такн висотн здобуваютьсн тнтаннчним зуснллям і пра-цем цнлнх поколнз, цнлнми столнттями змагань і терпннь народу.

Шевченко переймає прапор святої борнн від Сковоро -дн. Оба вони роднтьсн з тавром святнх лнцарів на чолн. Шевченко дає початок здійсненню цєї борнн у свнті полн-тнчнх змагань, у свнті полнтнчної борнн перш за все власного народу. В такому змнслн ідеї Шевченка є кон-кретнзацією і реалнзацією загальнншнх ідей Сковородки.

Основна сила духа Сковороди це проявлення святості лицарів духа, що з основним призначенням народу.

Отримаємося в нього з повним самоусвідомленням сутності цієї сили. Сковорода не тільки докладно знайомий із законами почування святості, але йому докладно відомі усі стадії цього переживання від перших зворушень очищення і прозвітлення до вищого екстази і об'явлення.

Прозріння механізму сліпих сил світа, ясне відчуття божественної природи людини, об'явлення високих правд радості буття, величчя життява погода, повна особиста свобода у свідомому здійснюванні власного життєвого призначення, а найважливіше — боротьба цілого життя зі Змієм, що заливає цілу землю котлом своєї брехні, його блискуча перемога над цим Змієм, — ці величаві досягнення людського духа виростають високо і далеко поза межі одного народу.

Сковорода це з'явине всевітнє.

Дух Українського Народу у довгій князі своїх втілень буде черпати свою бойову міць із сили величавої перемоги над Змієм лицаря святої боротьби, Сковороди.

М. О Р Е С Т

Х
Х - Х

І знов вона, окорботна поволока,
Опада око. Кораблі шукань
Не рвуться в дуть - і радість гутоосока
Не ллется в мислі, в їх розкрити рань.

Колиб я в себе скинуть міг воотанне
Буденних мук бідняду данину,
Щоб увійшла прозорість в іонування,
Мов ранне сонце в течію мутну,-

Тоді просвітлий, радісно-дрімо^тний
Я отав би як і він, Довічний Друг,
І дальне мариво рожево-золотне
Шептало б крильми у блаженний слух.

1984.

В. БАРКА

ПРОКЛЯТТЯ ІМПЕРАТОРОВІ
КРАЇНИ СОНЯЧНОГО СХОДУ

А що ж тепер? Одна
страшна деспотія звалилась: прах,
міття; каміння в поелі - на страх
володарям страшного дна;
теперателям людського тіла
і духа розливателям крикливим.
Подумати: якась потворинка посміла
глумитися над світом даром, світом - дивом,
веселим сонцем та дітьми;
посміла немовлят стріляти
сотнями тисяч у ридających ровах;
при матерях в безумілих, німих
в страшну часинку страти...
Чорніла, в'янула трава
під чоботами біснுவатих,
в залізо вкутих хижих посів;
що насміхалися в дитячого ридання
предсмертного. Який посів
вронили в землю, мотящу всім
за кров'ю пообкроплювані дання;
такий врожай пожати довелось.
Тепер у неба попросім;
тепер у Бога попросім;
щоб зразу ж цісар, скипетродержний хтось,
безжалісний і до страждань людей німий,

та став на суд ! О; підніми,
всесудна доленько і справедлива;--
і меч і терези; і знак подай;
щоб дощ нещастя затьмарив небокрай
і задзвенів; як кара; як возмездя злива
над головою переступника закону
Господнього і людського ! А інші всі,
невинні, іскренні; побачивши знайому
зірницю правосуддя в пламенній красі,
над колосками клоненого жита;
над колосками золотого неспокою;
обвітреного лану над шляхами літа
і зірочкою на травинці голубою;--
нехай; побачивши високу кару
за безнемірну лютість над земними;
подивляться на демона; як на примару;
очима скорбно світлими своїми
і перехрестяться; і стануть до роботи.
А "напівбог", дотямивши що то ж не сила
Йому грім сонця побороть;
розправить чорносині в зміях крила
Й тікати кинеться; крізь тьму піщану;
в пустиню;
сатані як царство дану.

С. ГЕОРГЕ

Б И Т В А

Сонцем і кров'ю п'яний,
Я вибігаю із окель
На запахуці луги:
Бог кучерявий, ноній
Піснею, кроком легким
В темній печері моїй
Тяжко зневажив мене.

Хай же опізнає він лють,
Виплід чорних глибин!
Сгиском жешадним душу
Тіло рожеве його.
О, як він б'ється, дитя!
Палицю геть -- і рука
Згубну могу довершить.

Горе! Разить мене
Сяйво з його очей!
Там, де димує вогонь
Там, у печерних боях

Натовп я повергав...

Блиск, боягузе, вгаси,

Мужність руки поязи!

Горе! Тим сайвом тяжким

Борються, гублять вони.

Ногу на груди мої

Ставить звитяжець - і опів

Рине з умішливих уст...

Сонцем і кров'ю п'яній,

В омерть я безславно застав.

Переклад з нім. мови
М. ОРЕСТ

В О Л О Д И М И Р

П Р И З Н А Ч Е Н Н Я П Р А В Д И

/ Фрагмент із промови виголошеної дня 10. березня 1945 р. у Відні в Домівці УНО на вечорі привяченім пам'яті Тараса Шевченка. X /

... правда це слово трудне.

Я не знаю труднішого слова на світі. Хіба Бог.

І рівночасно я не знаю нічого яснішого, лекшого, простішого, більш прозорого і самоврозумілого як правда .

Вона дається однак людству дуже важко. Родиться в муках, в вогнях і крові. Родиться на хрестах, в катакомбах, в тюрмах, в підпіллях, на горючих костирах еретиків, під злбу і глузування фарисеїв і бонців старого світа...

Освячується кров'ю героїв і мучеників.

Людська думка є темна і лінива.

Цілі тисячліття кружляють часом докруги якоїсь злочинної ідеї.

X Інший фрагмент тої самої доповіді, проголошений у програмовій доповіді на одному з'їзді письменників, був друкований в "Новій Епосі" ч. VII. грудень 1945. п.ч. "Шевченко пророк світової місії України.

Цілих тисячліть треба, щоб ця ідея докотилася так виразно як сьогодні до свого історичного завершення в абсурді. Хоч злочинність цих ідей, їх заперечлива і нищівна сила так наявно з них самих пробиває, що кожде відважне і чисте серце могло би це зрозуміти без труду.

Історія вчить людей пізнавати неправду через *reductio ad absurdum*.

Це найдорожча наука на світі.

Правда дається тільки святим пророкам, бо в силі обняти своїм духовим зором цілі довгі відтинки історії людства.

Для них стається яоним, бо людська думка не літає орлом понад хмари, але повзає як сита змія від закруту до закруту.

І думка пророків бореться з цією змією. Сковорода відриває її ціле життя від землі.

Шевченко хоче добити цю змію чином.

Кирилометодіївцям стали яоними невблаганні закони розвитку історії. Кождий нарід вносить у неї свій власний вклад.

Чин Шевченка як Кирило - Методієвця це за-
вернення духерої оутности його народу.

Чин ясного лицаря Свнця.

В огні окрадений збудився нарід до свідомого своього
життя.

Однак він як цілість ще не дозрів до моральних висот
своього прорска.

Буду повторювати ото разів: Шевченко хочів ножами
своього олова вицідити з нього сукровату кров раба і
налити туди чистоті і святої.

Чи ти є українцем ?

Чи ти розрізав ножами воевітнього болю свої жили,
чи ти вицідив з них сукровату кров і оживив у собі
кров чисту і святу ?

Чи ти є українцем ?

Чи пливе в тобі кров святого лицаря, чи можеш бути
пробним каменем правди ?

Чи дозрів ти до аррозуміння Шевченка ?

Чи розумієш, що Шевченко -- це пророк на згарищах
і руїнах ?

Чи розумієш, що він на декількох бенкетах Умані заворожує сили помсти і руїни і співає високу пісню братерства?

Чи можеш бути святим лицарем правди?

Важкий був шлях дозрівання народу до правди.

Розвиток української політичної думки останніх часів це дуже коштовна наука, куди не йти, це підготовка до правди.

Ось в'явивсь демагог, що зачав кричати: "Немає правди на світі, існує суб'єктивізм.

Є тільки тічна голодних вовків. Є голодна вовчиця, що роздирає баранів.

Пок снітьсья вовкові і будьте самі вовчами!

Така є мудрість природи, людства і історії.

Все інше є м'якотілим сентименталізмом.

Геть із етичним сентименталізмом!"

Сказали інші:

"Немає правди на світі. Правда є зряддям класи, групи чи народу.

Творіть собі правду сміливу і безоглядну і обдурйте нею чи накидуйте її другим так як другі накидували її вам!"

Сказали інші:

"Створім собі міцну касту чи класу, як це було в інших державах і даймо цій касті тверде панування над народом.

А буде ця каста підпором і носієм української державности, бо кождя держава повстає із завоювання і панування одних над другими.

І сказавали інші: "Покличмо собі вождя на взір інших народів, щоб вьяв він нас всіх міцно за морду і тоді будемо міцні.

А коли б не було між нами чоловіка з божої ласки то покличмо собі хоч би згачайного смертельного і надаймо йому права чоловіка -

ка "а божої ласки, щоб тільки міг він нас всіх міцно тримати" за морду, як це діється в інших народів."

І знайшлися в цім народі більше таких смертельників, що хотіли ваяти нарід міцно за морду, як це сталося звичаєм у них говорити.

Не знали всі вони як далеко відбігли вони від джерел української правди, як фальшиво звучить основна тонація їх ідеологій у порівнанні із євангелієвськими висотами мудрости Кирило-Методієвського Братства.

Але всі ці помилки були помилками українського народу на шляху його пробудження, всі вони збагатили його досвід, хоч як дорого коштувала нарід ця наука.

І так ті, що проголошували м'як вовка і голодної вовчиці як найвищу правду, викликали пробудження і зрушення волі народу до самостійного і революційного чину. Пробудили силу народу, яка служитиме правді.

Ті, що навчали, будім то не має правди, викликали в народі шукання і голод правди.

Ті, що навчали про касту як про носіїв української державности викликали прагнення цілого народу самому стати носієм української державности.

А ті, що звичайного смертельника хотіли наділити авторитетом чоловіка в божої ласки, викликали в народі прагнення, щоб Україну провадив чоловік справді наділений божов іскров і божов ласкою.

Бо є в українській душі прагнення правди і ніяка сила світа не вбере у ньому цього прагнення.

Бо призначено Україні бути пробним каменем правди і тому ніяка неправда не вдерзиться на Україні. Знав про це передтече новоговідродження Василь Пачовський.

Тому така трудна є українська справа.

Справді, справді я не знав труднішої справи від правди і від Бога.

Шанувати Шевченка це значить підвестися до висот його світовідчування, це значить пробудити в собі іскру святого лицаря правди,

це значить запрагнути творити її в світі і боротися за неї.

І це значить вірити в перемогу правди.

"Борітеся, поборете!

За вас сила, за вас слава

І воля святая!"

На згаріщах старого світу, на великому всесвітньому бенкеті вічної Умані

треба сягнути до віри Шевченка.

Будь із нами у ці важкі дні великий Духу Народу!

Не проклинай сліпих і маловірних, якщо не зрозуміли вони ще найвищого призначення України,

не проклинай синів, якщо із дна пекла не винесли вони героїчного прагнення створити у світі правду.

Нехай не здуть вони смерти на своєму довгому шляху, як розтоптана ладька, где при дорозі заходу сонця, коли пропала в них віра в перемгу правди,

не проклинай їх хоч багато з них не варті того, щоб побачити обличчя нової України, створеної із духа святого лицарства.

Не проклинай тих всіх, що затратили людське обличчя, поклонились неправді, сталися її рабами, стали самі творити вир неправли, базарчи звиклошувати, поневолювати, визискувати, ненавидіти, і будувати лад з цих первнів пекла, знищення і руйни.

Тим всім розріз серця ножами твого святого гніву. Покажи їм

що є досить неправди поза Україною, хай там шукають Ісуса, Богів
і їм хай слугують, бо не варті вони Бога України, Бога Живого Духа
і Живої Правди, що Ти Його вістив.

Попадай їх!

Вицідь сукровату кров із жил народу, і налий у них своє!

А добрим синам твоїм покажи нові космічні завдання України.

Благослови усіх тих лідерів, що серед найбільш кривавих
змагань стоять непохитні, мовучі віром і духом - як горда земля
віри - як острів рятунку серед моря темінні і зла, що заливає все світ.

Як пресний камінь правди.

Благослови твоїх синів, що в їх жилах уже горить чиста, свята
кров яєних лідерів Сонця,

допоможи нам продовжувати цей чин,

допоможи нам, щоб зроджений із святости Орден Лідерів Сонця -
душа душі України - став все в нашу добу моторичним центром її
діяння і борні.

Допоможи нам відізнати Всеукраїнське Об'єднання.

Допоможи нам стати угольним каменем нової будови на руїнах
старого світу.